

DET KONGELIGE
MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Arbeids- og sosialdepartementet	
Saksnr.: 200400403	Dok.nr.: 160
Arkivkode: 416.9	Dato: 08.11.04
Avd.: SAP	
U.off.:	

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
200401570

Vår referanse
200402944-/AKH

Dato
05.11.04

Høring av NOU 2004: 13 En ny arbeids- og velferdsforvaltning – Om samordning av Aetats, trygdeetatens og sosialtjenestens oppgaver

Moderniseringsdepartementet (MOD) viser til Sosialdepartementets brev av 08.07.04 om ovennevnte sak.

Vi har følgende merknader til utvalgets vurderinger og forslag:

Utvalgets anbefaling av organisasjonsmodell

Utvalgets arbeid tar utgangspunkt i de politiske målene for reform av arbeids- og velferdsforvaltningen: Flere i arbeid og aktiv virksomhet – færre på trygd og sosialhjelp, og en mer brukerrettet og effektiv forvaltning. Utvalgets målsetting er at reformen skal styrke arbeidslinjen og brukerrettingen i velferdspolitikken. Utvalget understreker at en samordning av arbeids- og velferdstjenestene og en helhetlig tilnærming til brukerne er avgjørende for å få en mer brukerrettet forvaltning.

Reformbehovet begrunnes i hovedsak med at dagens organisering ikke i tilstrekkelig grad er innrettet mot å gjennomføre arbeidslinjen i velferdspolitikken. Her pekes spesielt på mangelfull organisering for å håndtere utstøting fra arbeidslivet, langtidsarbeidsledighet og de med redusert arbeidsevne. En oppsplittet organisering samler ikke ansvar og virkemidler i tråd med brukernes behov, i tillegg til at den medfører ineffektiv ressursbruk ved dobbeltarbeid og dobbelkompetanse. Hovedsvakheten ved dagens organisering er i følge utvalget oppsplittingen av ansvaret for arbeidsrettingen, og utvalget mener generelt at organisering rundt hovedoppgaver gir det beste grunnlaget for politisk styring, klare ansvarsforhold, rekruttering av kompetanse og motivering av organisasjonen.

Postadresse
Postboks 8004 Dep
N-0030 OSLO

Kontoradresse
Akersg. 59

Telefon
22 24 90 90
Org no.
972 417 785

Administrasjonsavdelingen
Telefaks
22 24 27 14

Saksbehandler
Anne Kristine Hage
22 24 48 51

Utvalget har vurdert fire hovedmodeller:

1. Statlig arbeidslinje – som i korthet innebærer en statlig etat for arbeid og inntekt, en statlig pensjonsetat og fortsatt kommunalt ansvar for det sosiale sikkerhetsnettet, kombinert med innføring av en ny statlig arbeidssøkerstønad. Forslaget innebærer tilrettelegging for etablering av en samlokalisert førstelinjetjeneste mellom de to statsetatene og det kommunale sosialkontoret
2. Kommunal arbeidslinje – som innebærer at alle oppgaver knyttet til arbeid og vurdering av arbeidsevne, overføres til kommunene, mens de øvrige oppgavene forutsettes organisert i en statlig pensjonsetat som under modell 1.
3. Statlig en-etatsmodell – som samler alle oppgavene i en statlig etat.
4. Kommunemodell – som innebærer at hele arbeids- og velferdsforvaltningens ansvarsområde samles på kommunalt nivå.

Utvalget vurderer modell 1 som mest egnet i forhold til målene for en reform av velferdsforvaltningen. Utvalget legger særlig vekt på at én etat for arbeid og inntekt vil innebære at arbeidsrettede tiltak og ytelser samles i en organisasjon, og at dette vil gi større trykk i arbeidet med å realisere målene i arbeidslinjen. Når det gjelder den kommunale sosialtjenesten konkluderer utvalget med at kommunene bør beholde ansvaret for det sosiale sikkerhetsnettet for de som faller utenfor rettighetsbaserte ordninger.

MODs vurdering

Vi deler utvalgets vurdering om at valg av organisasjonsmodell må avspeile og forsterke målene for arbeids- og velferdspolitikken, samtidig som den bidrar til en effektiv ressursutnyttelse og nødvendig politisk og organisasjonsmessig samordning. Den sentrale målsettingen med reformen er å legge til rette for at flere kan gå fra trygd til arbeid. Det blir derfor avgjørende å etablere en førstelinje der brukerne kan forholde seg til ett lokalt kontaktpunkt som sikrer at de får en helhetlig avklaring og et samordnet tjenestetilbud. Innvendingene mot dagens ordning har i lang tid vært at brukere med sammensatte behov må forholde seg til tre ulike kontorer som hver vurderer sitt regelverk uten at vedkommendes hjelpebehov blir sett tilstrekkelig i sammenheng.

Utvalgets forslag innebærer en omorganisering i to nye statlige etater samtidig som sosialkontortjenesten i kommunene opprettholdes. Det vil innebære at det fortsatt vil være tre ulike lov- og regelverk, og saksbehandlere i tre ulike instanser fordelt på to forvaltningsnivåer som skal ivareta tjenesteytingen overfor de aktuelle brukerne. Det er grunn til å anta at den foreslåtte organisasjonsmodellen vil kunne innebære en fortsatt fare for gråsoner og kostnadsovervelting mellom instansene. Dette gjelder for eksempel i forhold til ansvaret for brukere som mottar sosialstønad, men som på lang sikt kan

være motivert for arbeidslivet. Mange av disse vil over tid trenge kombinasjoner av sosialhjelp, trygd og Aetats tjenester.

MOD mener samtidig det er flere ulemper ved modellene som er basert på at ansvaret for etatene i sin helhet overføres til enten stat eller kommune (modell 3 og 4). En kommunalisering av Aetat og trygdeetaten fremstår som lite realistisk gitt oppgavens karakter (ytelser som er sterkt rettighets- og regelbundne), og det synes heller ikke hensiktsmessig at arbeidsmarkedspolitikken samles i små kommuner. En samling av ansvaret i en felles statlig etat har også sine negative sider. For det første er kommunen ut fra sin nærhet til brukeren og kunnskap om lokale forhold best egnet til å ivareta en individuell vurdering av hver enkelt brukers behov for sosiale tjenester. Derne st vil en statlig overtakelse av sosialhjelpen kunne skape nye samarbeidsutfordringer og grenseflater mellom stat og kommune, bl.a. gjelder dette rusrelaterte oppgaver og deler av helsetjenesten (psykisk helsevern).

Målsettingen om ett lokalt kontaktpunkt for brukeren

Skal denne reformen lykkes i forhold til "kasteballproblematikken", blir det helt avgjørende at de nye statlige etatene og kommunene faktisk etablerer en førstelinje der brukerne kan forholde seg til ett lokalt kontaktpunkt. Utvalget foreslår imidlertid at etaten for arbeid og inntekt selv må utforme en førstelinjetjeneste, men at førstelinjetjenesten så langt som mulig må samlokaliseres med sosialtjenesten i kommunen. Etter MODs oppfatning er det grunn til å reise spørsmål om det i denne sammenheng er tilstrekkelig å oppfordre til samarbeid og samlokalisering. Erfaringene fra dette området (frikommuneforsøk, ulike samarbeidsløsninger, OSK etc.) tilsier at problemstillingen må dreie seg om hvordan etatene kan forpliktes til å etablere en førstelinje, samt hvordan en førstelinje bør utformes på en mest mulig hensiktsmessig måte. Om nødvendig må samarbeidet mellom den nye statlige etaten for inntekt og arbeid og kommunene fastlegges gjennom politiske vedtak, og konkret følges opp gjennom nødvendige institusjonelle endringer.

Det savnes i denne sammenheng en nærmere vurdering av dagens Aetat og trygdeetaten mht. lokal og regional organisasjonsstruktur. Aetat gjennomførte som kjent en relativt omfattende omorganisering av virksomheten i 2002/2003. Dagens organisasjonsstruktur er en sentral premiss i forhold til målsettingen om å etablere ett lokalt kontaktpunkt for brukeren.

Det bør også her nevnes at de to etatene skiller seg fra hverandre mht. finansieringsformer for administrasjonsapparatet. Aetat har delvis innført aktivitets- og resultatbaserte finansieringsordninger med sikte på å bedre kvaliteten på tjenestene som tilbys den enkelte arbeidssøker. MOD savner en nærmere redegjørelse og vurderinger av hvordan den nye felles etaten tenkes finansiert mht. administrasjonskostnader.

MODs vurdering av den anbefalte Pensjonsetaten

Vi vil konsentrere våre synspunkter på to sentrale oppdrag som anbefales videreført i den nye Pensjonsetaten:

1. Utbetaling av offentlig tjenstepensjon på vegne av Statens Pensjonskasse anbefales videreført i den nye Pensjonsetaten.
2. Saksbehandlings- og utbetalingstjenester på vegne av de regionale helseforetakene knyttet til syketransport og reiseutgifter for helsepersonell i spesialisthelsetjenesten anbefales midlertidig videreført i den nye Pensjonsetaten.

Utbetaling av offentlig tjenstepensjon på vegne av SPK

Vi vil her vise til at Arbeids- og sosialdepartementet v/Trygdeavdelingen er fagdepartement for Statens Pensjonskasse (SPK) i forhold til samordning av pensjoner, jf. lov av 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser. Praksis har vært at ASD, i spørsmål som gjelder folketrygd eller samordning, har henvendt seg direkte til Statens Pensjonskasse, og ikke gått veien om MOD.

Trygdeetaten har to sentrale grenseflater mot SPK:

1. Trygdeetaten foretar skattetrekk og utbetaler pensjonene fra SPK
2. Trygdeetaten og Aetat har ansvaret for å gi melding om ytelser fra folketrygden, som år om annet medfører samordningsfradrag i størrelsesorden 30 mrd kroner i offentlige tjenstepensjonsordninger. I 2003 utgjorde samordningsfradraget i pensjoner fra SPK 14,8 milliarder NOK, slik at det kom 11,7 milliarder til utbetaling.

MOD mener det er en svakhet ved utvalgets anbefaling at en ikke har vurdert grensesnittet mot SPK nærmere mht. samordningsregelverket og administrative løsninger/IKT-løsninger. Utfordringer i forhold til grensesnittet og utveksling av data mellom SPK og RTV har vært en vedvarende utfordring mht. kvaliteten på pensjonsberegninger og feilutbetalinger.

Når en skal vurdere iverksettingen av pensjonsreformen er det avgjørende å sikre at staten opptrer samordnet på tvers av etater. Dette hensynet burde vært vurdert nærmere i utvalgets anbefalte modell med en etablering av en egen Pensjonsetat.

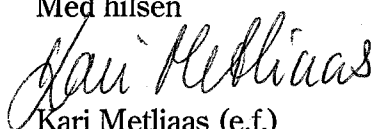
Saksbehandlings- og utbetalingstjenester på vegne av de regionale helseforetakene

Utvalget anbefaler å videreføre oppgaver knyttet til saksbehandlings- og utbetalingstjenester på vegne av de regionale helseforetakene knyttet til syketransport og reiseutgifter for helsepersonell i Pensjonsetaten. Ordningen innebærer at Pensjonsetaten skal være en teknisk oppgjørsenhet for de regionale helseforetakene på dette området. I Ot.prp. nr. 66 (2002-2003) *Om lov om endringer i spesialisthelsetjenesteloven* m.m. ble det forutsatt at modellen med kjøp av tjenester (RTV) "vil på et senere tidspunkt i nødvendig grad bli vurdert på nytt i lys av resultatet av SATS-prosessen".

Utvalget anbefaler at regelverket for helserefusjoner bør gjennomgå med sikte på forenklinger og bedre brukerretting, og det bør vurderes om det kan finnes en bedre organisering av finansieringsansvaret innen helsetjenesteområdet.

MOD mener utvalgets anbefaling på dette området innebærer en utsettelse av problemstillingene som Ot.prp. nr. 66 (2002-2003) varslet ville bli vurdert i forbindelse med SATS-prosessen. Det kan være uheldig å konstituere den nye Pensjonsetaten med et midlertidig ansvarsoppdrag på dette området. Oppgavene og utfordringene til den nye Pensjonsetaten, i forbindelse med iverksetting av pensjonsreformen, bør være klart og entydig formulert.

Med hilsen

Kari Metliaas (e.f.)
avdelingsdirektør

Anne Kristine Hage
seniorkonsulent